

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
KAPOSVÁRI CAMPUS
NÖVÉNYTERMESZTÉSI-TUDOMÁNYOK INTÉZET AGRONÓMIAI
TANSZÉK
LÓTENYÉSZTŐ, LOVASSPORTSZERVEZŐ AGRÁRMÉRNÖKI SZAK

Szilázs- és szenázskészítés céljából termesztett gabonafélék
termésmennyiségének és takarmányértékének
összehasonlító vizsgálata

Konzulens: Dr. Hoffmann Richárd
egyetemi docens

Készítette: **Kasza Emese**
RO7N3H
nappali tagozat

Kaposvár

2024

Tartalmi kivonat

Napjainkban egyre nagyobb problémát jelent a globális felmelegedés, ami mindennapos küzdelemmel jár a mezőgazdaság számára. A klímaváltozás nem kíméli a természetet, ezért mindenképpen változtatnunk kell a módszereinken, hogy lépést tudjunk tartani ezzel a folyamattal. Az országban sok helyen ellehetetleníti a termelést az egyre erősödő hőség, az aszály, a vízhiány, illetve ezek együttes hatása. Évről évre egyre nagyobb az aszály és szeszélyesebb az időjárás.

A kutatásom célja volt, hogy laboratóriumi vizsgálatok segítségével Csongrád-Csanád megye déli részén Csongrádon termesztett növények körülményeit megfigyelve, milyen különbségeket mutatnak a tritikálék és a rozs különböző időben mért zöld-és szárazanyaghozamban kifejezett termésmennyiség és a táplálóanyagtartalom változása. Kiválasztani azokat a növényeket és fajtákat, melyek a klímaváltozás ellenére biztosabb termés hozamra képesek és a táplálóanyagtartalom alapján is célszerű lehet jó minőségű tömegtakarmánynak a tejelő szarvasmarhák számára. Meghatározni azon kiválasztott gabonafélék fejlettségi állapotát, ahol számottevő mennyiség mellett, olyan minőségű gabona takarmányt lehet betakarítani, ami alkalmas a tejelő, illetve a kettős hasznosítású szarvasmarhák takarmányozására tömegtakarmányként

A kísérletemet Csongrádon az egyik saját tábláján állítottam be. A terület nagysága 3 hektár volt, így a három kezelés (egy rozs és két tritikálé fajta) összehasonlításához megfelelő volt. A mintavételezést három alkalommal végeztem. Szárba szökkenés után vettem az első mintát, majd rákövetkező héten a másodikat és utána héten a harmadikat a betakarításig. A mintavételezéssel vizsgálni tudtuk, hogyan változik a gabonák hozama és táplálóanyag tartalma, takarmányértéke. Tehát egy mintavételnél 12 mintát vettem, fajtánként 4 mintát. A pontos vételezés érdekében 1 m^2 -es dobókerettel csináltam a vágásokat, 8-10 cm tarlómagasság meghagyásával. A növények magasságát és fenológiai stádiumait a mintavételezés során lemértem és feljegyeztem. A vágások során megfigyelhető volt, hogy a rozs gyorsabban fejlődött a két tritikáléhoz képest, még a kései vetése ellenére is, ami a második és a harmadik mintavételezésnél mutatkozott meg igazán. Megfigyelni, hogy a három növény hogyan változik az idő előrehaladtával a vizsgált paraméterek segítségével, amivel pontosabb képet kaptunk a növények értékeléséhez.

A vizsgálat statisztikai elemzése az SPSS 18.0 programcsomag, 5%-os szignifikancia szint mellett történt. Minden vizsgált paraméter bemutatásához ábrapárokat használtam. Az első ábra segítségével a fajtákon belül a három időpontban kapott eredmények kerülnek kiértékelésre, míg a második ábrán a fajták eredményeit mérem egymáshoz a vágási időpontokon belül. A grafikonok alapján prezentáltam a zöldhozam, elméleti szenázshozam, szárazanyag-tartalom, nyersfehérje-tartalom, nyersrost-tartalom, cukor-tartalom, NDF, szerves anyagok emészthetősége, lignin-tartalom, savas detergens lignin-tartalom, laktációs nettó energia tartalom eredményeit.

A gabonaszenázsok valódi alternatívát jelenthetnek térségünkben a kérődzők takarmányellátásában, mivel ilyen körülmények közt a silókukorica termesztése nem javasolt. A betakarítási ablakot figyelembe véve a tritikálé fajták hosszabban megőrzik kedvező takarmányértéküket, akár 10-14 nap is rendelkezésünkre állhat vágásukra, ezzel szemben a kísérleti eredmények az irodalmi adatokkal egyezően alátámasztották, hogy a rozs minősége egy hét elteltével már jelentősen romlik. A betakarítási ablak szűk, azonban a 3-4 nappal szemben eredményeim alapján akár egy hét is rendelkezésünkre állhat vágása során. Április végén a fajták nyersfehérje-tartalma 170 g/kg szá. körül alakult, a laktációs nettó energia pedig 6 MJ/kg szá. felett volt. Ilyen magas nyersfehérje- és energiatartalommal rendelkező tömegtakarmány etetésekor az abrak részarányát csökkenthetjük az adagban, ami kedvező emésztésélettani hatással bír a kérődzők számára.

Javaslom a kísérleteket tovább folytatni másik évjáratban és más fajták kipróbálásával, illetve nem csak tritikálé fajták összehasonlítást, hanem párhuzamosan más rozs fajták kipróbálása is számos eredménnyel szolgálhatna. A fajták összehasonlításának vizsgálata során fontos szempontnak számítana a szárazságtűrés mértéke a fajták esetében.